

Barbara Wojtasik, Tadeusz Namiotko, Jerzy Sell
Katedra Genetyki
Uniwersytet Gdański
al. Piłsudskiego 46
81-378 Gdynia

UDZIAŁ KATEDRY GENETYKI UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO W BADANIACH POLARNYCH

Od blisko 20 lat pracownicy, doktoranci i studenci Katedry Genetyki oraz studenci należący do Studenckiego Koła Naukowego Hydrobiologii i Ochrony Wód Uniwersytetu Gdańskiego (SKNHiOW), którego opiekunami naukowymi są pracownicy Katedry, biorą udział w projektach badawczych związanych z różnymi rejonami Arktyki: Spitsbergenem, Arktyką Rosyjską, północną Skandynawią, a także Morzami: Barentsa, Grenlandzkim i Białym. Prace badawcze Katedry zapoczątkował w roku 1990 wyprawą na Spitsbergen ówczesny kierownik Katedry, prof. dr hab. Tadeusz Sywula. W roku 1991 zorganizowana została grupa badawcza (T. Sywula – kierownik wyprawy, I. Głazewska, A. Janta, T. Namiotko, J. Sell), której celem były badania nad bioróżnorodnością wybranych grup skorupiaków słodkowodnych i morskich południowego Spitsbergenu, a także prace molekularne nad ich zmiennością populacyjną. Podczas rejsu „Oceanii” do wybrzeży Spitsbergenu w 1992 r. T. Namiotko zebrał próby do morfologicznych i genetycznych badań nad zróżnicowaniem widłonogów morskich z rodzaju *Calanus*. Od roku 1993 do 2002 prace nad bioróżnorodnością meiofauny, w szczególności Ostracoda (*Candona rectangulata* i *Tonnacypris glacialis*) oraz Copepoda (*Diacyclops crassicaudis* i morskie Harpacticoida), a także nad warunkami środowiskowymi wybranych rejonów Spitsbergenu prowadzone były systematycznie podczas wypraw naukowych B. Wiśniewskiej-Wojtasik. W latach 2002-2004 A. Mackiewicz prowadziła badania nad morskimi Ostracoda rejonu Hornsundu. W roku 2005 w ramach realizacji projektu dotyczącego bioróżnorodności i warunków abiotycznych północnych wybrzeży Spitsbergenu został zebrany bogaty materiał z Wijdefjorden, Woodfjorden, Raudfjorden, a także ze zbiorników słodkowodnych.

Badania naukowe prowadzone na terenie Arktyki Rosyjskiej rozpoczęto w roku 1992 wyprawą w okolice Dalnych Zielencow na Półwyspie Kolskim (T. Sywula, B. Wiśniewska oraz grupa magistrantów Katedry i studentów należący do SKNHiOW), a także badaniami na Nowej Ziemi i Ziemi Franciszka Józefa (T. Sywula). W roku 1994 została zorganizowana wyprawa naukowa w rejon Zatoki Kandalaksza Morza Białego (T. Sywula, T. Namotko oraz studenci SKNHiOW), podczas której prowadzono prace faunistyczne dotyczące morskich

bezkręgowców. W roku 1995 odbyła się kolejna wyprawa w rejon Morza Białego (T. Sywula, J. Sell, T. Kretowicz), której celem były m.in. badania nad relikdami glacialnymi: podwojem *Saduria entomon* i niezmogowcem *Halicryptus spinulosus*.

W roku 2002 podczas rejsu trawlera m/v „Hinlopen” zebrano próby dorsza (*Gadus morhua* L.) z SW rejonu Morza Barentsa. Celem badań było określenie koncentracji wybranych toksycznych związków organicznych, metali ciężkich, a także analizy genetyczno-populacyjne (w wyprawie udział wzięła B. Wiśniewska-Wojtasik).

W latach 2004-2007 prowadzone były przez A. Iglukowską badania różnorodności słodkowodnych Ostracoda północnej Skandynawii (głównie okolice jeziora Inarii).

Badania naukowe, zwłaszcza zbiór materiałów, jak również ich analizy prowadzone były w ramach współpracy z innymi placówkami naukowymi w Polsce i poza jej granicami (m.in. Polska Stacja Polarna IGF PAN w Hornsundzie, Katedry Zoologii Bezkręgowców i Limnologii oraz Zakład Chemii Morza i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Meteorologii i Oceanografii Nautycznej Akademii Morskiej w Gdyni, Zakład Geoekologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Zakład Mikrobiologii Akademii Świętokrzyskiej, Instytut Chemii Uniwersytetu Śląskiego, Instytut Morski w Gdańsku, Katedra i Zakład Fizyki i Biofizyki Akademii Medycznej w Gdańsku, Instytut Oceanologii PAN, Instytut Zoologii Rosyjskiej Akademii Nauk, Stacja Zoologiczna Uniwersytetu Helsińskiego), a także dzięki współpracy z Arktisk Marine z Tromsø (Norwegia). Ponadto dzięki pomocy kapitana m/y „Elatanin” J. Różańskiego zebrano kilkakrotnie bogaty materiał z różnych rejonów strefy brzegowej Spitsbergenu.

Przeprowadzone wieloletnie badania naukowe stały się podstawą rozprawy habilitacyjnej, dwóch rozpraw doktorskich, wielu prac magisterskich, a także licznych publikacji, referatów i komunikatów naukowych.

Wymienione wyprawy naukowe finansowane były głównie z projektów Badań Własnych Uniwersytetu Gdańskiego, Działalności Statutowej Katedry Genetyki, w mniejszym stopniu w ramach projektów KBN, a także ze skromnych funduszy przyznawanych na działalność SKNHiOW UG.